

TYÖRYHMÄ 6: LAKIMIES- KULTTUURI HALLINTO- KULTTUURINA

Kuudennen työryhmän keskusteluun osallistui tusinan verran *lakimieskulttuurista hallintokulttuurina* kiinnostuneita. Valmistellut alustuspuheenvuorot aiheesta käyttivät professori Toivo Holopainen ja vs. virstavaltuutettu Markku Temmes. Työryhmän puheenjohtajana toimi professori Olli Mäenpää.

Muikin keskustelu oli juristivetoista, mutta päälähtökohdissaan kriittistä. Kaalimaan vartiointi ei siten päässyt muodostumaan ihan aukottomaksi. Etenkin lakimieskulttuurin käsite todettiin näissä yhteyksissä sisällöllisesti ongelmalliseksi ja monimerkityksiseksi. Ainakin tiettyä ammattikuntahenkilöisyyttä ja normaaliivisen koulutuksen antamaa yhteistä ajattelutaustaa pidettiin sille kuitenkin ominaisena, joskaan homogeenista lakimieskulttuuria ei kukaan työryhmän osallistujista katsonut (enää) esiintyvän.

Lakimieskulttuuria rajoittavina tekijöinä Toivo Holopainen korosti ensinnäkin yleistä siirtymää hallintokulttuurista palvelukulttuuriin sekä toiseksi sitä, että suuri osa lakimiesvirkamiehenkin tehtävistä on muuta kuin juridiikkaa. Holopainen tiivistä esityksensä kahteen teesiin: "hallinto ei ole juridiikkaa" ja "hallinnossa on meneteltävä järkevästi ja, mikäli mahdollista lainmukaisesti". Näiden lähtökohtien lisäksi on otettava huomioon, että hallinnon ja kansalaisen välisessä suhteessa myös oikeusturvan vaatimuksilla on keskeinen sija.

Markku Temmes puolestaan painotti lakimiesten edelleen vahvana säilynyttä asemaa valtionhallinnossa: liiki puolet keskushallinnon johtavista virkamiehistä on koulutukseltaan juristeja. Juridisen tradition rinnalla on kuitenkin havaittavissa myös sotilastaustan vaikutusta VR:n ja postin virkamiesorganisaatiossa samoin kuin papillista painotusta opetushallinnossa. Temmes esitti pohdittavaksi, asettavatko tällaiset vahvat perinteet esteitä hallinnon kehittämislle — esimerkiksi hallinnon hajauttamiselle, siirtymiselle injavastuusta tulosvastuuseen ja tiukan normisääntelyn purulle.

Keskustelussa pohdittiin muun muassa oikeusturvaodotusten mahdollisesti edelleen heikentyvää asemaa

palveluhallintoon siirryttäessä, juristitutkinnon aseman vahvuutta virkanimityksissä, juristipätevyuden todellista si-

sältöä ja valtion henkilöstön aseman järjestämistä niin, että palvelukulttuuri toimisi myös käytännössä.

Olli Mäenpää